

УДК 004.05

Є.В. Тиш, канд. техн. наук, Я.І. Юськів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

МОДЕЛЬ ВИЯВЛЕННЯ ВПЛИВУ ДЕФЕКТІВ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА НАДІЙНІСТЬ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ

Ie.V. Tysh, Y.I. Yuskiv

MODEL OF SOFTWARE DEFECTS INFLUENCE DETECT ON RELIABILITY OF COMPUTER SYSTEMS

Сучасні комп'ютерні системи представляють собою сукупність програмно-апаратних засобів, які взаємодіють через визначені канали зв'язку і забезпечують необхідний рівень функціональності, надійності, продуктивності, зручності використання та інших характеристик. При цьому складність, розподіленість та багатозадачність комп'ютерних систем обумовлює посилення вимог до надійності їхнього функціонування у заданому контексті використання.

Оскільки, до складу комп'ютерних систем входить апаратне забезпечення, вбудоване та високорівневе програмне забезпечення, то важливими задачами в галузі забезпечення та моніторингу надійності комп'ютерних систем є дослідження впливу помилок, внесених у компоненти системи.

До складу типової комп'ютерної системи входять: апаратна складова, програмне забезпечення різних рівнів та канали передачі даних, тому представимо комп'ютерну систему у вигляді сукупності:

$$CompSyst = \{ HW, SW, Chan \} \quad (1)$$

CompSyst - комп'ютерна система;

HW – сукупність апаратного забезпечення;

SW – сукупність програмного забезпечення;

Chan – сукупність каналів передачі даних.

В загальному випадку, надійність комп'ютерної системи залежить від надійності її компонентів і виражається як зважена сума показників надійності компонентів формули (1).

Для представлення надійності програмного забезпечення можна записати наступний вираз

$$R(SW) = \{ SW_i, Def_{ij} \} \quad (2)$$

$R(SW)$ – надійність програмного забезпечення комп'ютерної системи;

SW_i – компонент програмного забезпечення, $i = 1..k$, k – кількість компонентів програмного забезпечення;

Def_{ij} – дефект, пов'язаний з функціонуванням i -го компоненту програмного забезпечення, $j = 1..m$, m – кількість дефектів.

$$R(HW) = \{ HW_i, Def_{ij} \} \quad (3)$$

$R(HW)$ – надійність апаратного забезпечення комп'ютерної системи;

HW_i – компонент апаратного забезпечення, $i = 1..l$, l – кількість компонентів

апаратного забезпечення;

Def_{ij} – дефект, пов'язаний з функціонуванням i -го компонента апаратного забезпечення, $j = 1..p$, p – кількість дефектів.

З іншого боку при проектуванні архітектури комп'ютерної системи, в тому числі й архітектури програмного забезпечення, встановлено зв'язки між компонентами чи модулями системи, які представляють метрику зчеплення між модулями. Для представлення зв'язків між компонентами програмного забезпечення можна записати

$$Rel_{sw} = \{ SW_i, SW_j \} \quad (4)$$

SW_i – i -ий компонент програмного забезпечення комп'ютерної системи;

SW_j – j -ий компонент програмного забезпечення комп'ютерної системи,

$i, j \in K, i \neq j$.

Для апаратного забезпечення комп'ютерної системи зв'язки між ними можна представити по аналогії до (4)

$$Rel_{HW} = \{ HW_i, HW_j \} \quad (5)$$

HW_i – i -ий компонент апаратного забезпечення комп'ютерної системи;

HW_j – j -ий компонент апаратного забезпечення комп'ютерної системи,

$i, j \in L, i \neq j$

Для представлення зв'язків між апаратними компонентами комп'ютерної системи і програмними складовими запишемо

$$Rel_{HW}^{SW} = \{ \{ SW_i, HW_j \}, Chan_s \} \quad (6)$$

Rel_{HW}^{SW} – множина зв'язків між програмним і апаратним забезпеченням комп'ютерної системи;

$\{ SW_i, HW_j \}$ – пара «програмне забезпечення-апаратний пристрій», які взаємодіють між собою, $i \in K, j \in L$;

$Chan_s$ – один з каналів обміну даними між програмним і апаратним забезпеченням, $s = 1..S, S$ – кількість каналів передачі даних.

Таким чином, за допомогою побудови ланцюга взаємодії програмного і апаратного забезпечення комп'ютерних систем, можна визначити потенційний вплив дефектів програмного забезпечення, що призводять до збоїв, на надійність комп'ютерної системи, яка описується такими ж атрибутами надійності що й програмне забезпечення.

Для підвищення надійності функціонування комп'ютерних систем пропонується мінімізувати зчеплення між модулями як всередині програмного забезпечення, так і зв'язків між програмними і апаратними складовими, шляхом використання підходів функційного програмування.